

Жупанијско такмичење из историје
Школска година 2023/2024.
6. група: IV разред средње школе
18. марта 2024.

Жупанијско такмичење из историје
18. марта 2024.
четврти (IV) разред

лозинка

--

(петоцифрени број и реч)

број бодова

76		%
----	--	---

Упутства такмичарима

1. Испит се састоји од 25 питања и решаваш га 90 минута.
2. Пре решавања испита требаш пажљиво и правописно тачно да испуниш листић са лозинком.
3. Након што испуниш листић са лозинком, спреми га у коверту.
4. Лозинку са листића препиши на прву страницу испита.
5. Пажљиво прочитај испитне задатке и упутства у задатку.
6. Решења уписуј на предвиђена места у испиту. Испит пиши плавом или црном оловком.
7. Испит пиши искључиво писаним словима, не штампаним. Пиши читко. Нечитки одговори бодоваће се са 0 бодова.
8. Лична имена и презимена те географска имена пиши изворно према уџбеницима одобреним од МЗО-а у школској години 2023/2024.
9. Користи се листом за концепт током решавања испита јер једном написан одговор у испиту, више није допуштено преправљати. Одговори у концепту се не вреднују.
10. Након завршетка писања испит предај члану Жупанијске комисије.
11. Након објаве привремене скале поретка имаш право увида у испит и право на писану жалбу.

Желимо ти успех на такмичењу!

Жупанијска комисија:

1. _____
(председник Жупанијске комисије)

2. _____
(члан Жупанијске комисије)

3. _____
(члан Жупанијске комисије)

1. Пажљиво погледај сликовни историјски извор и одговори на питања.

*Сви раде осим мајке, она
је суфражеткиња.*

*Желим да гласам, али ми
моја супруга не допушта.*

1.1. Шта је био циљ покрета на који се односи приказана карикатура?

1	
---	--

1.2. Чију перспективу приказује карикатура? Наведи најмање један аргумент.

2	
---	--

2. Пажљиво погледај сликовни историјски извор и одговори на питања.

тероризам

американизам

КЈУ КЛУКС КЛАН

2.1. О којој појави у америчком друштву сведочи приказана карикатура?

1	
---	--

2.2. Која је порука карикатуре? Наведи један аргумент.

2	

3. Пажљиво прочитај текст историјског извора и одговори на питања.

Бухарин је био дете свог времена, дете комунистичке партије, био је одан томе... то објашњава његову предају; мислио је да је то у интересу партије.

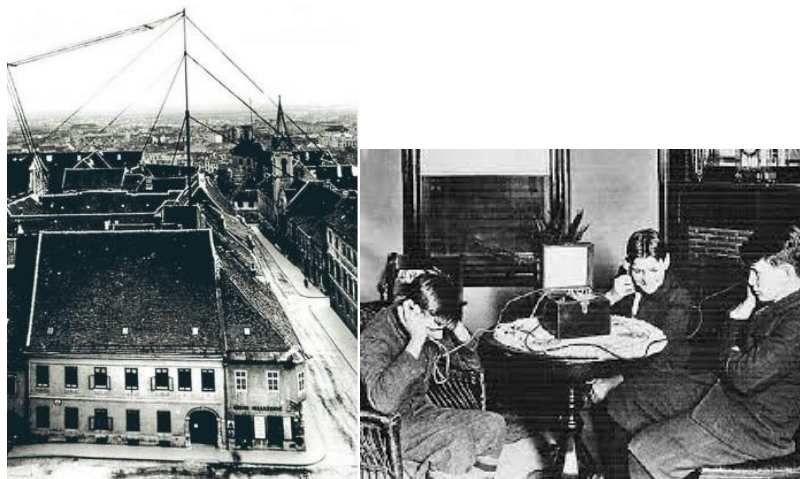
3.1. Којој категорији жртава Стаљинових чистки припада Бухарин?

1	
---	--

3.2. Како аутор објашњава недостатак отпора Стаљиновој политици унутар саме Комунистичке партије?

1	
---	--

4. Пажљиво погледај фотографије и одговори на питања.

4.1. Са којим су технолошким достигнућем повезане приказане фотографије?

1	
---	--

4.2. Које је године у Загребу почела примена тог достигнућа? _____

1	
---	--

5. Лента приказује податке који се односе на право гласа жена у свету. Који од четири предложена навода одговара означеном месту (?) на ленти времена.

- А. Русија
- Б. Нови Зеланд
- Ц. Аустро - Угарска
- Д. Аустралија

1	
---	--

6. Повежи политичаре и догађаје повезане са њиховим деловањем.

Фрањо Гаџи	_____	А. први комадант Сисачког партизанског одреда
Божидар Маговац	_____	Б. склопио споразуме са Титом у име избегличке владе
Владо Јанић Цапо	_____	Ц. уређење новина <i>Слободни дом</i> у партизанима
Иван Шубашић	_____	Д. вођа прокомунистички настројеног дела ХСС-а
		Е. стрељали су га усташе

4	
---	--

7. Повежи научна открића из периода између два светска рата и њихове последице.

квантна физика	_____	А. конструисан је Колос
теорија великог праска	_____	Б. лечење до тада неизлечивих болести
откриће пеницилина	_____	Ц. постанак теорија о ширењу свемира
развој информатике	_____	Д. истражују се посебни физикални закони у атому
		Е. Формулисана теорија о ефекту стакленика

4	
---	--

8. Пажљиво прочитај одломак историјског извора и заокружи тачну тврдњу

Здраво друже, брате Србине, потпиши ово, гурни оно, крсне ти славе, наш је човек, Кајмакчаланец, ужички зет, зашто смо се борили (...)

О којем обележју друштва Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца те Краљевине Југославије говори приказани извор?

- А. добрим међунационалним односима
- Б. миту и корупцији
- Ц. поштовању закона и једнакости пред законом
- Д. правим националних мањина

1	
---	--

9. Пажљиво прочитај текстове историјских извора и одговори на питања.

I

Химбени савезник био је наметнуо хрватском народу у часу ускрснућа Независне Државе Хрватске уговоре и границе, којима је велик дио хрватске јадранске обале био отргнут од тиела Хрватске. (...) Данашњим даном сама је талијанска влада својим поступком риешила хрватски народ и хрватску државу обвезе произтекле из наметнутих уговора.

А. Павелић, 9. септембра 1943.

II

Нажалост, чињеница је да морем нисмо послали готово ништа опскрбе за 222.000 Титових бораца. (...) Ови издржљиви борци су везали више Немаца у Југославији него здружене англоамеричке снаге у Италији, јужно од Рима. Немци су у збрци након пада Италије те су партизани преузели надзор над великим деловима обале. Упркос томе, ми нисмо искористили прилику. Немци су се брзо опоравили и потиснули партизанае корак по корак.

В. Черчил, 24. новембра 1943.

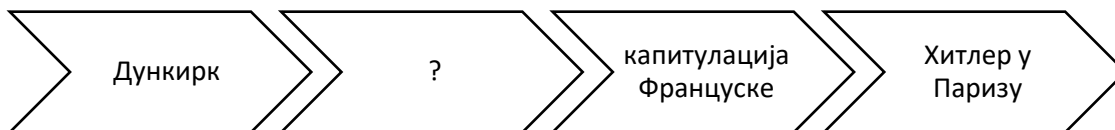
9.1. Који је догађај изазвао промену о којој говоре оба историјска извора?

1

9.2. Како се променила ситуација у Далмацији према првом, а како према другом историјском извору?

2

10. Који од четири предложена навода одговара означеном месту (?) на ленти времена.

А. Немачка окупација територије вишијевске Француске

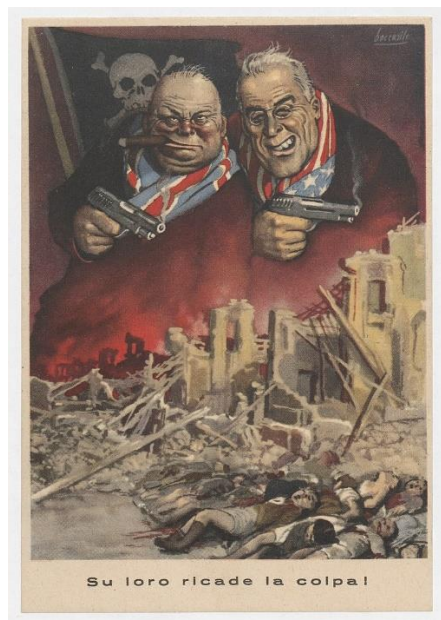
Б. Зимски рат

Ц. Де Гол позвао Французе на отпор

Д. Почетак операције Морски лав

1

11. Пажљиво погледај италијански промотивни плакат из периода након капитулације фашистичке Италије.

Њих треба бити срам!

11.1. Против којих држава је уперен плакат?

2

11.2. Стајалиште које државе приказује плакат? Наведи аргумент за свој одговор.

2

12. Пажљиво погледај податке у табlici и одговори на питање.

Губици 1940.	Британско ваздухопловство	Немачко ваздухопловство
1 – 15. јул	51	108
16 – 31. јул	69	117
1 – 15. август	156	259
16 – 31. август	249	332
1 – 15. септембар	268	323
16 – 30. септембар	133	213
1 – 15. октобар	100	147
16 – 31. октобар	90	161
укупно	1116	1660

Које је техничко достигнуће утицало на последице приказане у табlici?

1

13. Пажљиво погледај сликовне историјске изворе и одговори на питања.

размена божићних паклона

Заједно ћемо да задавимо хитлеризам.

Коју промену у спољној политици СССР -а приказују приложене карикатуре? Наведи аргументе за свој одговор.

4	
---	--

14. Пажљиво прочитај текст из „Хрватице” из 1940. и одговори на питања.

Мушкарац је прихватио благодат, да учи да чита и пише, јер је сматрао да је то његово право и дужност. Напротив, сматрао је тај исти мушкарац: да се жена мора бринути за кућу, децу и господарство, а не да чита и пише. Мушкарци на селу нису били склони да допусте, да им жене одлазе у течајеве, где би училе да пишу и читају. (...) Да је томе уистину тако, доказала је оригинална и занимива пучка скупштина коју је „Сељачка слога” сазвала прошле године у Загребу. (...) Право је откриће донела Далматинка Жмирићева, када је разлагала, колико се морала скривати, да је не би нико затекао на делу, кад учи и криомице и потајно пише. (...) И у граду је мушкарац био запреком женама у писмености, у њиховом прегнућу за науком, па је било чак и нападаја и љутих борби.

14.1. О којем се друштвеном проблему расправља у приложеном историјском извору? _____

1	
---	--

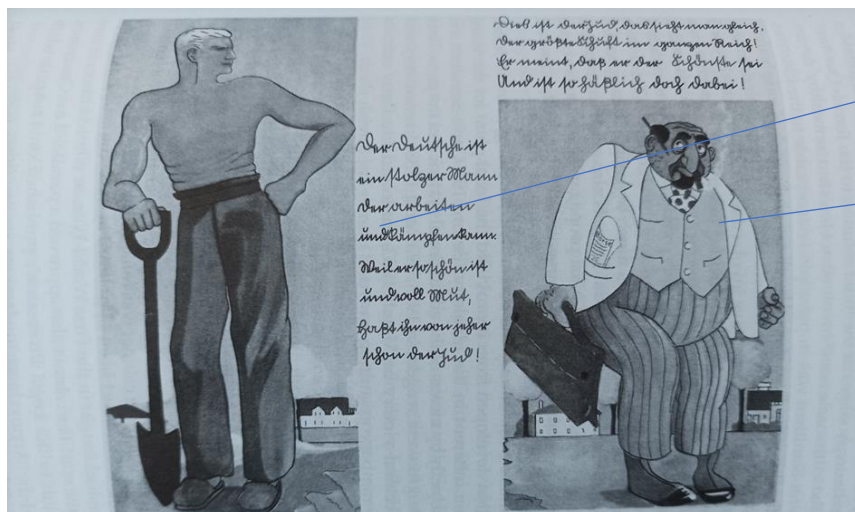
14.2. Која је главна препрека у описмењавању жена према аутору текста? _____

1	
---	--

14.3. Ко је била уредница часописа у којем је чланак објављен? _____

1	
---	--

15. Пажљиво погледај сликовни историјски извор и одговори на питања.

Немац је поносни мушкарац који може радити и борити се. Он је предиван и храбар. Зато га Јевреји увек мрзе.

Ово је Јевреј. Одмах видиш да је он највећи нитков у народу. Он мисли да је превидан, а заправо је ружан.

Страница из дечије књиге *Не веруј лисици на зеленом брегу и никад не веруј Јевреју*, Елвире Бауер, објављена 1934.

15.1. Како се зове политика нациста чија је последица приказани сликовни извор? _____

1	
---	--

15.2. Које стереотипе из времена нацизма, а повезане са немачким мушкарцем и немачким Јеврејем, препознајеш у историјском извору? _____

2	
---	--

16. Пажљиво погледај сликовни историјски извор и одговори на питања.

Чију перспективу приказује карикатура? Наведи најмање два аргумента за свој одговор.

3

17. Пажљиво погледај сликовни историјски извор из италијанског уџбеника и одговори на питања.

Децо, требате волети Бенита Мусолинија. Он увек ради за добро Домовине и италијанског народа. Чули сте ово пуно пута, од свога тате, маме или наставника: Ако је Италија сада много јача него пре, то дугујемо Њему.

17.1. О којем обележју фашистичке владавине сведочи приказани извор? Наведи један аргумент за свој одговор.

2

17.2. Са којим се периодом италијанске историје повезују фашисти према симболима на сликовном прилогу? О ком симболу је реч?

2	
---	--

18. Заокружи тачну тврдњу која описује стање у друштву у међуратном периоду у Хрватској.

- А. Становништво Хрватске и Славоније било је писмено у високом проценту.
Б. Удео неписмених у хрватским крајевима био је већи од 42 %.
Ц. Општа презадуженост сељака није била главни узрок исељавања.
Д. Главно окупљалиште елите у Загребу била је новоотворена „Пивовара”.

1	
---	--

19. Пажљиво прочитај текст историјског извора и одговори на питања.

Што се тиче ових издајника који су се нашли унутар наше земље, у сваком народу посебице – то је ствар прошлости. Рука правде, рука осветница нашег народа достигла их је већ огромну већину, а само један мали део успео је побећи под крило покровитеља ван наше земље.
мај 1945., Ј. Броз Тито

19.1. На који се догађај односи део текста у коме стоји „рука осветница... достигла их је већ огромну већину”?

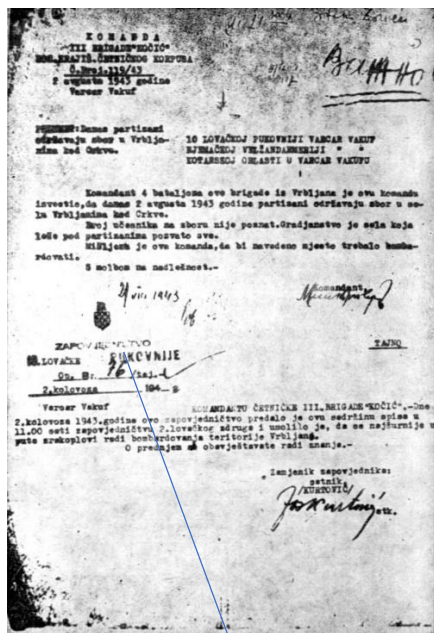
1	
---	--

19.2. Ко су били *издајници* из текста? Наведи најмање два примера.

2	
---	--

20. Пажљиво погледај писани извор и одговори на питања.

I

II

... Циљеви наших одреда јесу:

- 1) Борба за слободу целокупног нашег народа под скиптром његовог Величанства Краља Петра II
- 2) Створити велику Југославију и у њој велику Србију, етнички чисту (...)

Босанско-крајишки корпус Југословенске војске у Отаџбини јавља властима НДХ и немачким командантима:

(...) партизани одржавају збор у селу Врбљан код Цркве. Број учесника на збору није познат. (...) Мишљење је ове команде, да би наведено место требало бомбардовати. (...)

20.1. Ко је био вођа Југословенске војске у отаџбини?

1

20.2. О каквом односу са немачким окупатором сведоче та два извора.

2

Жупанијско такмичење из историје
Школска година 2023/2024.
6. група: IV разред средње школе
18. марта 2024.

21. Пажљиво погледај попис Јевреја по европским земљама настао за потребе Ванзејске конференције.

Land	Zahl	
A. Altreich	131.800	
Ostmark	43.700	
Ostgebiete	480.000	
Generalgouvernement	2.284.000	
Bialystok	400.000	
Protektorat Böhmen und Mähren	74.200	
Estland		
Letland - judenfrei -	3.500	
Litauen	34.000	
Belgien	43.000	
Dänemark	5.800	
Frankreich / Besetztes Gebiet	165.000	
Unbesetztes Gebiet	700.000	
Griechenland	69.600	
Niederlande	160.800	
Norwegen	1.300	
B. Bulgarien	48.000	
England	330.000	
Finnland	2.300	
Irland	4.000	
Italien einschl. Sardinien	58.000	
Albanien	200	
Kroatien	40.000	
Portugal	3.000	
Rumänien einschl. Bessarabien	342.000	
Schweden	8.000	
Schweiz	18.000	
Serbien	10.000	
Slowakei	88.000	
Spanien	6.000	
Türkei (europ. Teil)	55.500	
Ungarn	742.800	
UdSSR	5.000.000	
Ukraine	2.994.684	
Weißrußland aus- schl. Bialystok	446.484	
Zusammen: über	11.000.000	

Број

Држава

Укупно

Више од

21.1. О чему се расправљало на конференцији?

1

21.2. Које су две од наведених држава, немачких савезница или окупираних, пружале отпор и заштитиле своје јеврејске грађане те их нису изручили у логоре за истребљење?

2

22. Пажљиво прочитај текстове историјских извора и одговори на питања.

I

Неколико сати након експлозије зачула се грмљавина и почела је да пада црна киша. (...) Бојали смо се следећег напада па су се многи сакрили под дрвеће. Сви су повраћали. Чудило ме што су чак и они који су изгледали само незнатно озлеђени или опечени умирали за неколико дана. Сви су тражили воде. Али, речено нам је да би их вода могла убити па им је нисам смела давати.

II

Не. Гледајте. Као прво, у ваздухопловство сам се пријавио како бих свим својим снагама бранио САД. (...) Знао сам да радимо исправну ствар (...) да, побићемо много људи, али за име Божје и спасићемо многе животе. Нећемо морати ићи у инвазију (...) Истовремено ћемо убити много невиних људи, али досад још нисмо водили проклети рат нигде у свету где нису страдали и невини.

22.1. На употребу којег оружја се односи извор? Наведи аргумент за свој одговор.

2	
---	--

22.2. Чију перспективу приказује извор I, а чију извор II?

2	
---	--

23. Пажљиво погледај карту и одговори на питања.

23.1. Како се звао и којим бројем је обележен први логор основан на територији Независне Државе Хрватске?

2	
---	--

23.2. Како се звао и којим бројем је обележен највећи логор у НДХ?

2	
---	--

23.3. Којим је бројем обележен италијански фашистички концентрациони логор?

1	
---	--

24. Пажљиво погледај карту и одговори на питања.

24.1. Какав је био статус земље обележен бројем 1 у Другом светском рату?

1	
---	--

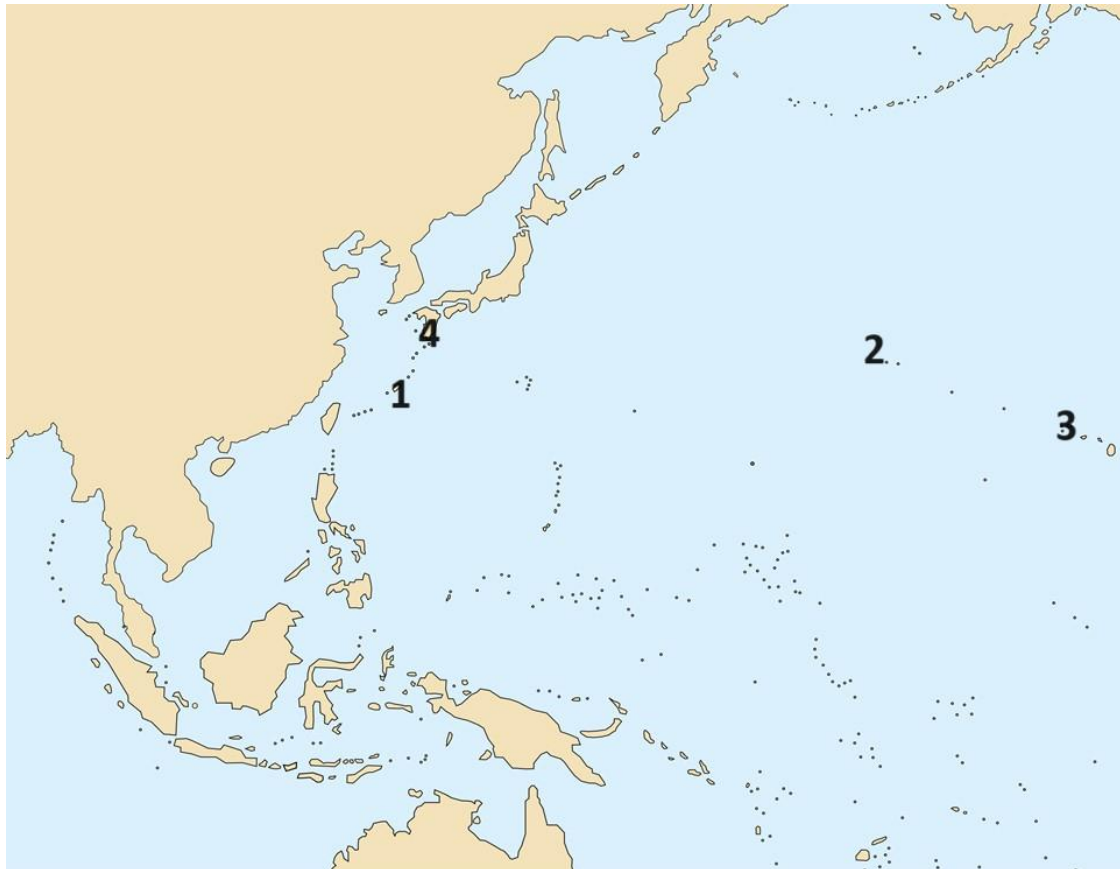
24.2. Како се зове и којим бројем је обележена земља коју је Италија напала и окупирала у пролеће 1939? _____

2	
---	--

24.3. Како се зове и којим бројем је обележена земља у којој је употребљен Молотовљев коктељ током Другог светског рата? _____

2	
---	--

25. Пажљиво погледај карту и одговори на питања.

25.1. Како се зове и којим бројем је обележено место битке прекретнице на Далеком истоку у Другом светском рату? _____

2	
---	--

25.2. Како се зове и којим бројем је обележено место где је почео рат између Јапана и САД? _____

2	
---	--

25.3. Како се зове и којим бројем је обележено место битке која је олакшала ваздушне нападе на Јапан? _____

2	
---	--